

Plåt- och harneskmakareämbetet i Säter.

Af

Arvid Ulrich.

De i Säter befintliga urkunderna rörande plåt- och harneskmakarne i Säter äro dels en protokollsbok, omfattande åren 1732—1778, 1835—1859, dels en i protokollsboken framför de egentliga protokollen intagen »Relation till Plåt- och Harnesk Makare Ämbetets i Sätters Stad Inrättning, som skedde åhr effter Christi födelse 1732 den 25 Julii», dels protokoll åren 1733—1743 från samma ämbetes gesällers sammankomster, dels slutligen en del kungabref rörande nämnda yrkesmän.¹

De af drottning Kristinas förmyndareregering för Sätters stad utfärdade privilegierna af den 8 maj 1642 innehöllo bland annat äfven värdefulla förmåner för upprättande af järnbruk m. m. Det heter nämligen i privilegierna »Uthj lijka måtto uplåta Wij vår Stadh Säter alla de Hyttor som uthi Strömmen dersammastedhes äro bygda och nu öde liggia och Under Oss och Cronan äre beholldne at upretta Jernbruk och allehanda andre nyttige Handtwerker Uthj; Dock Oss och Cronan förbehollen den Hyttan och Wærk, j hwilko myntningen plägar förrettas, så at wij densamma till vår och Cronones nödtorfft nu eller i framtijdhen måge hafwa att nyttia och bruka.»

Genom ifrågavarande privilegiebestämmelse fick Säter möjlighet att bli en industri- och handtverksstad och har äfven under skilda tider haft att glädja sig åt en liflig verksamhet på industriens och handtverkens, särskildt konstsmidets, område.

Ännu ser man i Säter mångfaldiga spår af utmärkt konstsmide från äldre tider. På portarna till ett stort antal hus finner man

¹ Dessa arkivalier tillhöra Sätters stad (utom gesällernas nämnda protokoll, som tillhöra borgmästaren A. Ulrich) och förvaras i rådhuset.

vakra, rikt utsirade portklappar, gångjärnsbeslag och lås, som ej sällan äro signerade. Äldre, vackra vindflöjlar på en del byggnader och prydliga kakelugnsluckor inomhus vittna äfven om forna tiders i staden hemmastadda konstskicklighet.

Några harnesk stå emellertid ej att upptäcka i Säter och det ehuru här funnits skickliga harneskmakare. När det första harnesket gjordes i Säter torde vara svårt att konstatera. Men det sista lär ha gjorts i början af 1800-talet åt vårt nuvarande konungahus stamfader, som då såsom kronprins enligt uppgift skall ha gästade Säter och därvid uttryckt en önskan, att ett Sätersharnesk skulle förfärdigas åt honom.

Men ingen af dem, som då ansågo sig äga rätt till titeln plåt- och harneskmakare, tordes på att förfärdiga ett harnesk åt kronprinsen. För att rädda situationen erbjöd sig då en skicklig lässmed vid namn Starnberg att göra ett harnesk och lär äfven hafva förfärdigat ett dylikt, som utfallit till vederbörande höge mottagares stora tillfredsställelse.

I ett i Säters stads kyrka förvaradt, i tryck af Arvid Ulrich till större delen utgifvet manuskript om »Säters Stad och sochn med dess Tillhörigheter år 1759 upptecknade af C. G. R.», under hvilken signatur dolde sig skolrektorn C. G. Roman i Säter, född 1709, död 1769, uppgifves, att år 1634 under biskop Rudbeckii visitation nämnas vid Säter hafva varit 91 hushåll, nämligen 42 »diverse» innevånare, ifrån åtskilliga orter hitflyttade kopparslagare, 6 harneskmakare, 3 plåtslagare, 3 gårmakare, 2 järnsmeder, 2 spiksmeder, 3 klippare, 2 kratsvaskare, 1 blecksmed, 1 klingsmed, 1 bälgmakare, 7 timmermän, 3 beredare, 2 väktare samt 6 profosser eller fogdekarlar.

Ej mindre än 6 harneskmakare och 3 plåtslagare skulle alltså hafva funnits här år 1634, och den förut citerade »relationens» uppgift att här redan tidigare funnits ett »skrå och ämbete» i denna profession synes häraf bekräftadt.¹ Som här ofvan visats fann man sig emellertid af någon anledning föranlåten att år 1732 ånyo inrätta ett ämbete inom detta yrke.

¹ Bestyrkes äfven af uppgift i Ogiers dagbok för 22 febr. 1635: »vidare sågo vi harnesk och hjälmar uthamras», ed. S. Hallberg s. 74.

Enligt ofvan nämnda relation hade man »af gammalt efterminne, det fordom i Säter ett skrå och ämbete uti berörde profession varit inrättadt, under hvilket och alle andre smedsvärk i staden sig hyddat och hållit, men omsider igenom en olycklig vådeld kommit att aftaga och försvinna, sedan deras privilegier och skrifter uppbrunnit samt deras ålderman plåt- och harneskmakaren mästare *Hans Ingelsson* med de öfrige gamle igenom döden afgått».

MICHAEL CROM, JOHAN NAISTRÖM, (eller NEISTRÖM), PETTER NAISTRÖM och MATHIAS HEDSTRÖM, som hvar efter annan under Arboga ämbete blifvit gesäller, hade sig alltmör och mer »perfectionerat», till dess de äntligen den ena med den andra gjort sina lofvärda mästestycken, Johan Naiström under Arboga ämbete, Michael Crom, Petter Naiström och Mathias Hedström under det privilegierade plåt- och harneskmakareämbetet i Stockholm.

JOHAN NAISTRÖMS mästestycke, som bestod i »ett dubbelt parad Harnesk pollerat, samt en Fyrugn och en Gåsspanna» blef uppvisat och gilladt för ämbetet i Arboga år 1725. Han blef ålderman i Säter 1735 och dog 1741.

MICHAEL CROM och PETTER NAISTRÖM hade först anmält sig hos Arboga-ämbetet, men som de därstädes ej kunnat vinna något visst utslag, hvilka »stycken» de skulle göra, »utan allt stannat på tidsens utdräkt, hade de angifvit sig hos det privilegierade Plåt- och Harneskmakare Ämbetet uti Residence Staden Stockholm». Detta ämbete hade strax föreskrifvit dem deras stycken, nämligen hvardera »Skottfrij Officers Harnesk med rygg och bröst, samt pollerade Cofferter». Till bättre uppsikt härå affärdade plåt- och harneskmakareämbetet i Stockholm i mars 1725 hit till Säter mästare Olof Måns-son Berg att vara »skådemästare».¹ Uti högaktade herr borgmästaren Groots närvaro stämplade Berg deras tillämnade stycken behörigen. Dessa berörde verk hafva de sedan med »besynnerlig» flit utarbetat efter nyaste modell samt kofferterna genom inbrutet arbete och inlagd mässing med Sätters stads och deras namn och årtal såsom ock handtag och svarfvade knappar, allt väl och nått polerat.

¹ »Skådemästare» kallades den mästare som å ämbetets vägnar skulle öfvervaka att en gesäll själf och utan annans hjälp förfärdigade honom förelagt mästestycke.

Till att så mycket mer kunna betaga Arboga ämbete deras missgynnande att vilja hindra dem uti ett så lofligt ändamål, har Michael Crom icke allenast väl fullgjort sitt föresatta stycke, utan ock vist prof af ett särdeles konststycke igenom en heldrifven och nedfogad bård runtomkring under locket på kofferten, hvarmed han inlagt beröm för sin färdighet och de bägge alltså hos berörde ämbete för duktige mästare ansedde blifvit.¹ Michael Crom blef Säterämbetets förste ålderman 1732 och dog 1735; Petter Naiström blef ålderman 1741, efter den ofvan omtalade Johan Naiström, och dog 1744.

MATHIAS HEDSTRÖM anmälde sig likaledes hos Stockholms ämbete år 1729. Han hade till mästerstycke gjort ett »Skåttfrit Harnesk» samt en järnkista med »nätt beslag och omlistningar», hvilka han samma år därstädes uppvist. De approberades äfven »för et godt och beskedeligt Mästerstycke».² Hedström dog 1757.

När Michael Crom, Johan Naiström, Petter Naiström och Mathias Hedström »för fullkomliga mästare och embetsbröder voro antagna och hvardera sina mästerbref med beröm vunnit samt sig så multiplicerat, att de efter högstbemälde hans Kungl. Maj:ts skråordning den 27 juni 1720 sitt eget skrå inrätta kunde, hade de, till att afskudda sig det tvång och men, som Arboga Plåt- och Harneskmakare Ämbete dem alt stadigt påbörda velat, uti sistledet år 1731 begynt söka sig tillstånd och frihet till eget skrås inrättande, hvartill de jämte sin egen ansökning först vunnit den högt ärade magistratens i Säter benägna hjälp och rekommendation hos högvälborne herr baron och landshöfdingen salig herr Petter Danckwardt». Denne befordrade dem sedan så gunstigt med sin höga föreskrift hos Kungl. Maj:ts och Riksens högloflige Commencie Collegium, att högbemälde kollegium detta ärendet genast företog och sådant med Plåt- och Harneskmakare Ämbeten i Stockholm och Arboga kommunicerade, hvilka ämbeten däremot i förstone så protesterade med åtskilliga förevändningar, att här med någon tid kom att hvila.

¹ Enligt Stockholms Spiksmed- och Harneskmakare-Ämbetes protokoller i Nord. Museet uppvisades deras arbete för ämbetet den 5 okt. 1727, då de förklarades för mästare.

² Uppvisades den 17 juni 1730, då han erkändes såsom mästare. Stockholms Spiksmed- och Harneskmakareämb. prot. i Nord. Museet.

Då mästern Michael Crom sådant märkte, tog han saken å nyo an och dels själf skriftligen dels och i synnerhet genom korrespondens med sin »K:e Broder Kongl. Hattmakaren och Bisittaren mäster Iohan Crom» uti Stockholm, som mycken flit där vid lade, så begick detta ärendet hos Kongl. Maj:ts och Riksens Commerce Collegium å sina och samtliga sina ämbetsbröders vägnar, att Kongl. Collegium äntligen behagade yttra sig, det deras ansökning vore billig och med Kungl. Maj:ts allmänna skråordning enlig, hvarför ock högbemälte Collegium genom utslag den 15 september 1731 behagade resolvera, det Sätters stads plåt- och harneskmakare var tillåtet därstädes få sitt eget skrå, låda och ämbete inrätta.

Den 3 februari 1732 trädde de fyra mästarna tillsammans hos borgmästaren Abraham Groot för att öfverlägga om ämbetets inrättande. Mäster Michael Crom blef vald till ålderman, Johan Naiström till äldste bisittaren, Petter Naiström till den yngsta och Mathias Hedström till »Ung Broder», hvarjämte borgmästaren själf lofvade att vara deras »Ämbetz Herre» och rådman Biörkander blef anmodad till »Notarius».

»Installationen» ägde sedan den 25 juli 1732 rum under stor högtidlighet. Den bevarade relationen lämnar en målande bild af hur det gick till. Först blef, Guds namn till lof och pris under spel och musik, »sungit» psalm 97: »Alt arbet är ju fåfängt här, hvar Gud» etc. Sedan hölls en oration af rector scholæ, herr Petrus Fridzberg, hvar af ett exemplar i ämbetslådan till »efterminne» är förvaradt. Därefter sjöngs psalm 101: »Sij huru godt och ljufligt är» etc. Sedan upplästes »höglöflige Kongl. Commerce Collegii höggunstiga resolution och tillstånd till detta skrås och ämbetes inrättande».

Därpå framträdde ämbetsbröderna, mäster Michael Crom, som för öppen låda under ämbetsherrns förestafvande med hand å bok aflade sin åldermans ed, samt mästarna Johan och Petter Naiström, som aflade sina ämbets- och bisittare eder, »hvarefter med lyckönskningar till hela 'Ämbetet' och hvar och en af 'Broderskapet' sammankomsten och förrättningen lyctades».

Den 30 december 1732 hölls uppå »Ämbetz huset» ämbetets första sammankomst.

Samma dag uppvisades för ämbetet ett ämbetssigill, som kostade 24 daler kopparmynt. Så vida detta sigill är detsamma, som sedan användes, så afbildas å sigillet en kunglig krona med två dalpilar under, en kista på fötter och en karl, som i ena handen har en hammare eller slägga och i den andra ett harnesk. Å sigillet läses: PLÅTSLAGARE. EMBETZ. SIGIL. I. SÄTER. Fig. 1.

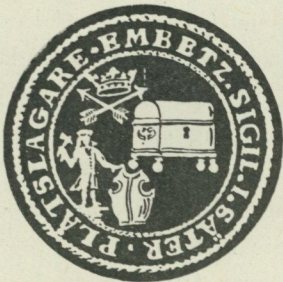

Fig. 1. Plåtslagare ämbetets i Säter sigill.

Den 1 januari 1733 »skedde» gesällernas sammankomst på »Plåt- och Harneskmakare Ämbetshuset i Säter» under närvaro af bisittarne mäster Johan Naiström och mäster Petter Naiström samt notarien rådman Jonas Biörkander. Protokollet för sammankomsten innehåller bland annat, att gesällerna besvärade sig det de hafva svårt för att göra någon sammankomst utan någon liten hjälp, efter de ej ännu kommit i stånd med sin inrättning, hvarpå dem blef lofvadt att undfå af ämbetet tolf daler kopparmynt. I Nordiska Museets skråarkiv finnes ett litet häfte i 4:o innehållande Plåt- och harneskmakaregesällernas i Säter artiklar, odat. (bilaga 1).

Vid ämbetsbrödernas sammankomst den 4 februari 1733 inkallades hammarsmeden Erich Andersson Sörman och tillspordes, om han ville åtaga sig att allt stadigt, när så påfordrades och nödigt vore, smida och bereda godt och försvarligt järn till plåt- och harneskmakareämbetets förnödenhet. I så fall ville ämbetet nu gifva honom »Stadspänningar». Sörman gaf sitt samtycke med försäkran att göra »sin högsta flit».

Den 17 mars 1733 hade ämbetet sammankomst uti krogfadern¹ mäster Petter Naiströms hus. Ämbetet hade sammankallats på »Åldt-Gesällen» Anders Crows anmodan. Vid sammankomsten upplystes om, att »Gesäll-Lådan» vore färdig. Foregående kväll hade gesällen Erich Runberg gifvit Anders Crom en örfil. Runberg, som äfven

¹ Krogfader kallades flerstädes den mästare som fått i uppdrag och åtagit sig att förestå gesäll-lådan och hysa till staden ankommande gesäller i sitt hus.

var tillstådes, såg saken på sitt vis och förklarade, att, som Anders Crom först öfverfallit Runberg uti dennes verkstad med »oanständiga ord», därvid Crom bland annat kallat Runberg för »Bönhas» och »Swinhund» samt, sedan de inkommit uti ålderman mäster Crows hus, fortfarit med dylik och annan otidighet, hade Runberg för sådant utfarande kommit af hastighet att gifva Crom en örfil.

Vidare besvärade sig Hans Michelsson Crom öfver, att Anders Crom hemma uti mäster Joh. Naiströms verkstad utan ringaste orsak kallat honom »Hundzfött» och »owetting» med mera.

Den 1 juli 1735 förordnades af magistraten i Säter rådmannen Johan Naiström till ålderman efter Michael Crom som afidit. Vid ämbetets sammankomst den 6 augusti 1735 tillönskades honom »mycken lycka och välsignelse».

Lärodrängen Johan Persson ifrån Norrberke och Bommersbo, som stått i lära 3 år hos ålderman mäster Johan Naiström, erlade vid ämbetets sammanträde den 28 september 1735 2 daler silfvermynt till lådan och blef för gesäll utskrifven med förmaning att föra sig vackert och beskedligt an, som en gesäll anstår.

Å nämnda sammanträde anmälde sig verkgesällen Erich Nordberg, som förestått framlidne åldermannen Michael Crows verkstad att vilja göra mästerstycke och »Conservera Änkiöhuset», d. v. s. gifta sig med enkan.

Vid sammanträdet den 11 november 1737 skedde ombyte af krogfader. Sedan äldste bisittaren mäster Petter Naiström, »för detta Gesällernas Krog Fader» låtit förstå sig ej längre kunna hafva dess låda i sitt hus och dem betjäna, inkommo de här nu varande gesäller Nils Sätermark och Anders Persson Naiström, begärande, det ämbetet ville någon annan mästare i dess ställe förordna, då mäster Sven Naiström blef utnämnd att hädanefter vara deras krogfader.

År 1737 den 26 december höll gesällskapet sammankomst uti »Krog fadren» mäster Sven Naiströms hus. Protokollet för sammankomsten nämner bland annat, att gesällskapet nu efter ämbetets utslag af den 12 sistlidne hujus kommit att ombyta krogfader och alltså »igenom Spehl och wanlig Ceremon» transporterat lådan med

hvad mera dess tillbehör till dess nu varande krogfader och »Gessäls Härberge» hos mästare Sven Naiström.

Nedan förtecknade personer hafva enligt för mig tillgängliga källor under årens lopp blifvit mästare vid plåt- och harneskmakare ämbetet i Säter.

SVEN NAISTRÖM, mästare 4 december 1734; mästestycke: en fyrugn och en kakelugnsdörr. Var ålderman 1744—63 och dog på 1770-talet; enkan omtalas 1776.

ERICH NORDBERG, mästare 13 december 1735; mästestycke: ett paradharnesk och en fyrugn. Blef rådman och synes hafva dött 1741.

LARS AHLSTRAND, mästare 25 maj 1738; mästestycke: »1:mo En pollerad Kakelungsdörr med wälder Ram omkring, 2:do En Fyrugn och 3:tio En Gåsanna.» Lars Ahlstrand dog 1749.

NILS SÄTHERMARK, mästare 2 mars 1739; mästestycke: en kakelugnsdörr, en fyrugn och en aflång panna »med pucklor och fötter der under». Synes hafva dött 1765.

HANS MICHELSSON CROM, mästare 8 maj 1741; som mästestycke hade han förelagts att göra »en wacker Sirat med Krona och dahlpijlar uti, uppå Skårstenen öfwer Stadzens Rådstuga». Då det förelagda mästestycket den 8 maj 1741 granskades, befanns det vara »med en besynnerlig snäll invention sammansat och utarbetat».

En nuvarande vindflöjel på stadshotellets i Säter annex torde möjligen utgöra kvarvarande rester af ofvannämnda »sirat». Hans Michelsson Crom blef ålderman 1763 samt rådman i staden och dog 1784.

ANDERS PERSSON NAISTRÖM, mästare 8 augusti 1741. Hans mästestycke bestod uti »et parad harnesk af Rygg och Bröst, samt en Gås panna». Han lefde ännu 1784.

JOHAN PERSSON RISBERG, mästare 24 september 1743. Han behöfde icke göra något mästestycke, »enär han icke allenast lärt denne profession här wid Ämbetet, under ålderman Sahl:e Johan Naiströms manuduction, utan ock warit en otta åhrs Gessäll, sedan han år 1735 d. 28 Sept:r här wid Lådan blifit utskrifwen, så at Ämbetet om des färdighet kan göra sig försäkrad». — Lefde 1757.

JOHAN BROLIN, mästare 28 april 1744; mästerstycke: en med mässing öfverdragen kakelugnsdörr med välдер ram samt en gemenare innan för på samma hakar och en väl arbetad fyrugn. Hans enka omtalas i protokoll 19 januari 1771.

HANS PERSSON NAISTRÖM, mästare 21 april 1746; mästerstycke: en fyrugn och en gäsanna. Död 1774.

MATHIAS NORDSTRÖM, mästare 21 april 1746; mästerstycke: en anlupen kakelugns dörr med välдер ram omkring och en lång panna med lock. Död 1763.

JACOB CROM, mästare 1 december 1750, blef ålderman 1784 samt rådman.

PETER NAISTRÖM, mästare 1 december 1750 och lefde ännu 1784.

JONAS AHLSTRAND, mästare 26 mars 1753; synes hafva öfverflyttat till Linde och dött omkring 1767.

FRIEDRICH SCHUBERT, mästare 25 juni 1757; mästerstycke: en kakelugnsdörr, en fyrugn och en kringpanna med lock; lefde ännu 1784.

ERIC WESTERSTRÖM, mästare 23 juni 1760; mästerstycke: en kakelugnsdörr, en fyrugn och en kallpanna med lock; lefde ännu 1784.

PAUL PAULSON SCHLORF, mästare 4 januari 1764. Öfverflyttade till Linde och omtalas sista gången 1767.

NULAS SÄTHERMARK, mästare 4 januari 1764, men nämnes sedan icke.

ANDERS CROM, mästare 5 januari 1765 och lefde ännu 1778.

JOHAN CALLSTEN, mästare 1 juli 1765; omtalas sista gången 1778.

JACOB NAISTRÖM, mästare 27 juni 1775; mästerstycke: en kista af plåtar; lefde ännu 1784.

Hans mästerstycke är säkerligen en i Sätters Rådhus befintlig järnkista, å hvilken öfverst på vänstra sidan står att läsa »Sæthers», öfverst på framsidan »stads cassakista», öfverst på högra sidan »1775» och ofvanför låset på framsidan: »Hans Iacob Nayström». Fig. 2.

ANDERS FORSGREN, JOHAN HEDBERG och ANDERS FRÖBERG uppvissade den 3 juli 1775 sina mästerprof och blefvo samma dag mästare; alla tre omtalas 1778.

Protokoll mellan 1778 och 1835 saknas. I en förteckning öfver mästare i plåt- och harneskmakareämbetet från år 1784 omtalas utom några af de ofvannämnda äfven NILS NAISTRÖM, PETTER SÄTHERBERG och NILS WENYARDT.

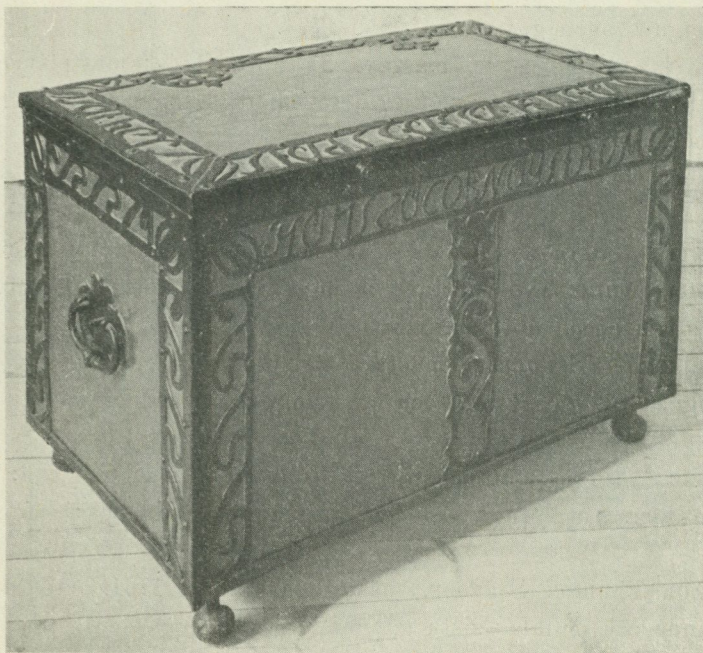

Fig. 2. Kista af järn,
å Sätters rådhus. 1775. Förfärdigad af Jakob Naiström.

Protokollet för den 29 april 1835 upptager följande mästare:
ANDERS ÅHS, älderman, död 1838.

A. STARNBERG, klensmed, sista gången nämnd 1845.

L. E. BERGSTRÖM, plåtslagare, blef älderman 1839 och lefde ännu 1859.

O. F. BERGSTRÖM, plåtslagare, lefde 1859.

C. G. HALLBERG, plåtslagare, sista gången omtalad 1838.

CARL WESTBERG, mästare 4 januari 1838. Den 30 september 1837 förevisade han för ämbetet ett mästestycke, bestående af en kakelugnsdörr och en kringpanna med lock, af hvilka kakelugnsdörren

alldeles kasserades såsom disproportionerad och illa arbetad. Där-
emot godkändes pannan, ehuru den icke var ämbetet fullkomligt till
nöjes. Och skulle det åligga Westberg att, innan han kunde vinna
inträde i ämbetet förfärdiga en ny renslipad kakelugnsdörr med ram.
Den 4 januari 1838 föreviste Westberg inför ämbetet sitt ånyo förfär-
digade mästerstycke, bestående af en renslipad kakelugnsdörr med
ram. Detta stycke antogs för godt. Carl Westberg lefde ännu 1849.

JONAS TÖRNGREN, mästare 3 december 1839; sedan han i Norr-
köping gjort mästerprof, bestående af ett par dubbla kakelugns-
dörrar och en polerad lackplåt. Jonas Törngren synes hafva varit
den siste som i Säter kreerades till mästare inom detta yrke. —
Han bodde 1844 i Norrköping och nämnes sista gången 1845.

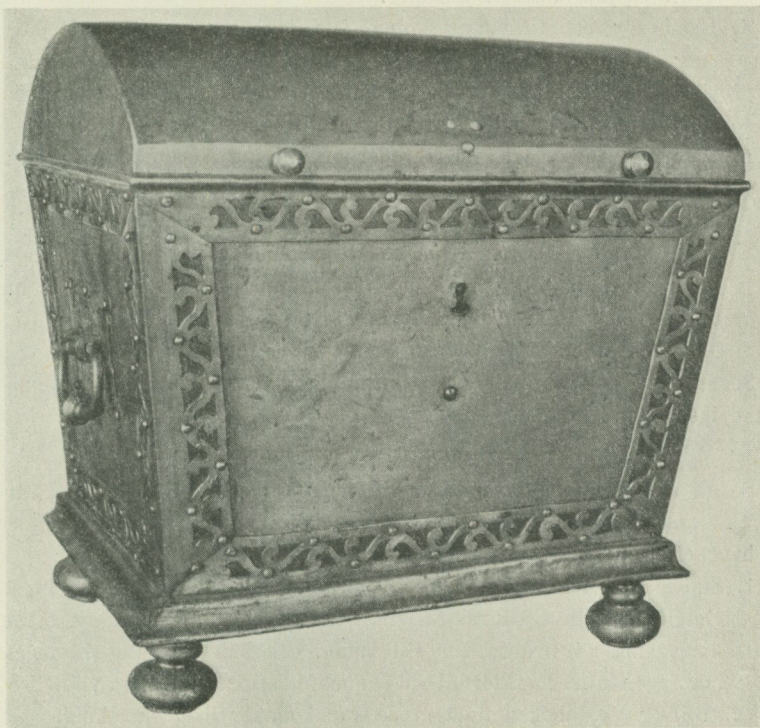

Fig. 3. Kista af järn från Säter; sign. PETER NAISTRÖM. A. 1727.
Tillhör amanuensen Erik Wettergren, Stockholm.

Bilaga 1.

»Plåt- och Harneskmakare gesellers Artiklar och Reglor.»

När Gesellerne äro församlade öppnas lådan då följande omfrågor sker ifrån den äldste till den yngste Gesellen.

1. Till det första intet vet jag annat än ära och godt.
2. ifrån det första till det andra intet vet jag annat än ära och Godt.
3. ifrån det andra till det Tredje intet vet jag annat än ära och godt.

Vid Gesälsgöringen skall följande Punkter Upläsas.

- N:o 1. Eder begäran lærer väl vara att blifva Gesäll.
2. Jag vil ej annat förmoda än att i ären Lösgifven vid ämbetet och Mästare lådan.
3. I lærer och förmodeligen hafva penningar hos eder att betala den afgift Gesäls lådan tillkommer.
4. Hvad för ett tillnamn skolen i vilja begära antingen i själf tager eder namn hvilket kostar eder penningar eller och om lådmästarena tillika med Gesällskapet det utnämner så vill man vara eder derutinan tillviljes och eftertänka hvad för et tillnamn i kunnen få.
5. Sedan i nu ärlagt vad i vederbör vill jag å samteliga Geselskapets vägnar eder påminna att alt hvad som händer och sker vid öpen låda, att det af eder må blifva förtegat och i hållen det såsom i intet viste deraf, lått och äfven se att när någon högtid eller Söndag infaller att i då flitigt och i god tid infinnes eder uti Herrans hus att upbygga eder Christendom. dernäst att i är flitigt och trogen uti eders Mästares arbete så välsignar Gud edert förehavande.

Sedan upläser lådgesellen Artiklarna för den unga Gesällen inna skå-larna drikes.

Plåt och Harneskmakare Gesellernas Artiklar.

Sedan vi nu blifvit församlade, vill jag efter som städse öfligit och vant varit, följande Artiklar Gesällskapet kundegjöra på det att hvar och en må veta hvar efter han sig skall rätta och skicka.

1. Skola Gesellerna en gång hvartfjerndedels år på kallelse ifrån låd-Geseln enhälligt och skickligt å herberget sammankomma att betala hvar sina 24 Öre hälften till lådan, och hälften deraf till laget, och må ingen utan laga förfall vid sammankomsten ute blifva vid 3 Dr bötr.
2. Blifver Skuldboken upläsen då var kommer ihåg sin skuld.
3. Skola tre redliga omfrågor gå öfver hela laget hafver den ena något emot den andra han gifve det då tillkänna eljäst hafver han det till sin egen skada förtegat.

4. Om någon vid öpen låda svär eller bannas det må vara af ondska eller elak vana böte för hvarje ed 24. Örn och för annat oskick efter omständigheterna.
5. Skule någon under Sammankomsten med slagsmål eller annat sätt förordsaka något väsende och buller böte så mycket som i laget är inslutit.
6. Om någon med otidighet eller hvad sätt det vara skulle ofreda de tillförordnade lådmästare böte dubbelt emot hvad ofvanför utfäst är.
7. Uprepar eller talar någon på en förlikt eller annars afjord sak plikte för sin orolighet 6 mark sker det på öppen gata eller krog böte dubbelt.
8. kungör någon det som innom lyckta dörrar varder beslutit eller öpper för dem som tvista vilken varit med eller mot plikta en daler.
9. Spille någon öl eller vin betale skadan och böte desutom 16 örn.
10. Skall det åligga var och en af detta Geselskap att så utom som inom sammankomsten ärbart och skickeligit sig upföra och ej i Sådanna samqväm eller ställen begifva sig, som Gesellskapet till hvanheder lända kan, hvar och en som häremot bryter böte efter som upförande varit.
11. Yngsten går de bud och ährender som lådGeselln å Geselskapets vägnar befaller trekas han dervid böte sina 6 mark.
12. LådGesellen som årligen väljes, så framt Geselskapet med den förra icke åtnöjes, bör hålla lådans handlingar i god årdning, och vid anfodran af Geselskapet redo derföre visa, eller stånde för efterlåtenheten till ansvar.

Sedan Presenteras välkomming med följande tal.

Detta skall vara eder välkomming samt lyckönskans skål och vil jag icke annat förmoda än att i hädanefter under Geselsåren eder så upföra, att det kan lända eder till vidare befodran att såsom i nu gådt ifrån Pojke till Gesäll ståndet, att engån må komma derifrån till mästare ståndet hvartil önskas eder alsköns lycka samt Herrans milderika välsignelse.

Jag har den äran drika

1. Nya Gesellens Välkommi samt lykönskans skål.
2. Ämbets Herns skål.
3. Ålderman och Bisittarens skål.
4. Lådmästarens skål.
5. när och frånvarande Mästarens skål.
6. nya Gesellernes Lärmästare, samt Lärmästarinnors skål.
7. samteliga Geselskapets skål.

Dessa skålar böra drikas med Välkommi och intet med Glas.